

Załącznik do uchwały
Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 18 października 2010 r.
(poz. ...)

WYTYCZNE

dla terytorialnych komisji wyborczych, dotyczące sposobu ustalania wyników głosowania i wyników wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wyników głosowania i wyników wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r.

Ilekcroć w niniejszych wytycznych mowa jest o:

- 1) Ordynacji wyborczej — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw;
- 2) ustawie o wyborze wójta — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta;
- 3) radzie — należy przez to rozumieć również sejmik województwa;
- 4) wójcie — należy przez to rozumieć także burmistrza lub prezydenta miasta;
- 5) wspomaganie informatycznym, systemie informatycznym — należy przez to rozumieć użycie oprogramowania dopuszczonego do użytku przez Państwową Komisję Wyborczą i dostarczonego przez Krajowe Biuro Wyborcze;
- 6) uchwale w sprawie protokołów w wyborach do rad — należy przez to rozumieć uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 września 2010 r. w sprawie ustalenia wzorów protokołów i zestawień sporządzanych przez terytorialne komisje wyborcze oraz zaświadczeń o wyborze na radnego, stosowanych w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m.st. Warszawy (M. P. Nr 73, poz. 923);
- 7) uchwale w sprawie protokołów w wyborach wójtów — należy przez to rozumieć uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 września 2010 r. w sprawie

ustalenia wzorów protokołów wyników głosowania i wyniku wyborów sporządzanych przez gminne i miejskie komisje wyborcze w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz wzoru zaświadczenia o wyborze na wójta, burmistrza i prezydenta miasta (M. P. Nr 73, poz. 925).

I. Zadania i czynności terytorialnych komisji wyborczych przed dniem wyborów i w dniu wyborów w czasie głosowania.

Terytorialna komisja wyborcza powinna ustalić szczegółowy plan prac wykonywanych w dniu poprzedzającym wybory i w dniu wyborów oraz zasady współdziałania z komisjami obwodowymi, odpowiednio: z wójtem, starostą i marszałkiem województwa oraz z właściwym komisarzem wyborczym, a także ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i ład publiczny. W szczególności należy uwzględnić ewentualną potrzebę pilnego wydrukowania i dostarczenia do obwodów głosowania obwieszczeń informujących o zmianach na liście kandydatów, a także nowych kart do głosowania w wyborach wójta (dotyczy to gminnych i miejskich komisji wyborczych).

W przeddzień i w dniu głosowania niezbędne jest pełnienie dyżurów przez członków terytorialnej komisji wyborczej w celu rozstrzygania spraw związanych z wyborami, np. podjęcia uchwały o skreśleniu kandydata bądź unieważnieniu rejestracji listy, a także rozpatrywania skarg, udzielania pomocy komisjom obwodowym i podejmowania niezbędnych działań w razie zaistnienia nieprzewidzianych sytuacji.

Komisje terytorialne rozpatrują te sprawy niezwłocznie, podejmują stosowne uchwały i sporządzają obwieszczenia o dokonanych skreśleniach nazwisk kandydatów, bądź o unieważnieniu rejestracji list.

Obwieszczenie podaje się do publicznej wiadomości oraz wywiesza w widocznym miejscu w lokalach wyborczych na obszarze właściwych okręgów wyborczych, a w przypadku skreślenia kandydata na wójta — na obszarze całej gminy.

Terytorialne komisje wyborcze przy wykonywaniu opisanych wyżej czynności i zadań korzystają ze wspomagania informatycznego. **W przypadku skreślenia kandydata**

lub unieważnienia rejestracji listy kandydatów komisja poleca niezwłoczne wprowadzenie tej informacji do systemu informatycznego.

W przypadku skreślenia kandydata lub unieważnienia rejestracji listy po wydrukowaniu kart do głosowania w obwieszczeniu, oprócz informacji o skreśleniu bądź unieważnieniu, podaje się wyjaśnienie o warunkach ważności głosu oddanego na karcie, na której pozostało nazwisko skreślonego kandydata bądź unieważniona lista (art. 113 ust. 2 i 3 Ordynacji wyborczej).

Terytorialne komisje wyborcze są także obowiązane systematycznie sprawdzać, w których okręgach wyborczych głosowanie nie będzie przeprowadzone oraz w których okręgach wybory nie odbędą się.

W wyborach do rad głosowania nie przeprowadza się, gdy liczba zarejestrowanych kandydatów na liście bądź listach jest równa liczbie radnych wybieranych w tym okręgu lub od niej mniejsza (art. 188 Ordynacji wyborczej). W takim przypadku terytorialna komisja wyborcza uznaje za wybranych na radnych zarejestrowanych kandydatów. Jeżeli liczba kandydatów na radnych jest mniejsza od liczby mandatów, pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone.

O przyczynach nieprzeprowadzania głosowania oraz obsadzenia mandatów bez głosowania terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie zawiadamia wyborców danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia sporządzonego według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do wytycznych.

Druk i rozplakatowanie obwieszczenia zapewnia właściwy wójt, starosta lub marszałek województwa.

Jeden egzemplarz obwieszczenia terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje komisarzowi wyborczemu.

Jeśli w okręgu wyborczym nie została zarejestrowana żadna lista, to wyborów w tym okręgu nie przeprowadza się (art. 108 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

O przyczynach nieprzeprowadzania wyborów terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie zawiadamia wyborców danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia sporządzonego według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do wytycznych.

Druk i rozplakatowanie obwieszczenia zapewnia właściwy wójt, starosta lub marszałek województwa.

Jeden egzemplarz obwieszczenia terytorialna komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje komisarzowi wyborczemu.

W opisany wyżej sposób **gminna komisja wyborcza zawiadamia wyborców o nieprzeprowadzaniu bezpośrednich wyborów wójta wobec niezarejestrowania żadnego kandydata lub o przeprowadzeniu głosowania tylko na jednego kandydata na wójta (art. 11 ust. 5 i 6 ustawy o wyborze wójta);** wzory uchwał podejmowanych w takich przypadkach stanowią odpowiednio załączniki nr 3 i nr 4 do wytycznych.

II. Przyjmowanie protokołów głosowania od obwodowych komisji wyborczych.

Terytorialna komisja wyborcza od zakończenia głosowania musi być przygotowana do przyjmowania protokołów od obwodowych komisji wyborczych.

Przy przekazywaniu terytorialnej komisji protokołów głosowania z obwodów mogą być obecni pełnomocnicy wyborczy albo upoważnione przez nich osoby zgłaszające listę lub zastępcy pełnomocnika wyborczego, a także mężowie zaufania wyznaczeni do obwodowej komisji wyborczej, jeżeli przybyli do siedziby terytorialnej komisji razem z przewodniczącym komisji obwodowej. Przy dalszych czynnościach w terytorialnej komisji wyborczej mogą uczestniczyć pełnomocnicy wyborczy, upoważnione przez nich osoby zgłaszające listę lub zastępcy pełnomocnika.

Przyjmując protokoły głosowania z obwodów, terytorialna komisja wyborcza sprawdza, czy znajdują się one w zapieczętowanych kopertach. Jeżeli protokoły nie zostały dostarczone w zapieczętowanych kopertach, komisja terytorialna bezwzględnie zwraca protokoły osobie przekazującej.

Wpływ każdego protokołu odnotowuje się na przygotowanym wcześniej wykazie obwodów głosowania, następnie protokół sprawdza się pod względem poprawności sporządzenia, zwracając uwagę, czy prawidłowo wpisano numer obwodu i okręgu oraz liczbę mandatów w tym okręgu, a także kod terytorialny gminy, czy protokół jest podpisany przez wymaganą liczbę członków komisji (co najmniej przez połowę

składu komisji) i czy jest opatrzony właściwą pieczęcią, a także, czy na każdej stronie protokołu znajdują się parafy członków komisji uczestniczących w jego sporządzeniu, a w przypadku protokołu sporządzonego w systemie informatycznym także, czy na każdej stronie znajduje się taki sam symbol kontrolny systemu informatycznego oraz, czy na każdej stronie wydrukowany jest kod kreskowy. Należy jednak mieć na uwadze, że mogą zostać wydrukowane protokoły bez kodu kreskowego, wówczas na żadnej stronie protokołu nie będzie kodu. W razie wniesienia do protokołu zarzutów przez mężów zaufania wyznaczonych do obwodowych komisji wyborczych lub członków komisji należy sprawdzić, czy obwodowa komisja ustosunkowała się do zarzutów.

O stwierdzeniu braków lub innych uchybień w omawianym zakresie komisja terytorialna zawiadamia przewodniczącego komisji obwodowej i wzywa do ich usunięcia. Wojewódzkie komisje wyborcze sprawdzają w podanym wyżej zakresie poprawność protokołów zbiorczych wyników głosowania na obszarze powiatu.

Protokoły głosowania w obwodzie są dostarczane — przez przewodniczących lub zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych bądź przez upoważnionego przez komisję jej członka — **właściwym terytorialnym komisjom wyborczym, w zapieczętowanych kopertach**. Ustala się następujący tryb i sposób doręczania.

Gminne komisje wyborcze otrzymują protokoły głosowania w obwodzie w wyborach do rady gminy, a dzielnicowe komisje wyborcze w m. st. Warszawie otrzymują protokoły głosowania w obwodzie do rady dzielnicy.

Gminne komisje wyborcze otrzymują także protokoły głosowania w obwodzie w wyborach wójta.

Komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu, w tym Miejska Komisja Wyborcza w m. st. Warszawie, otrzymują 3 rodzaje protokołów: protokoły głosowania w wyborach do rady miasta, w wyborach burmistrza (prezydenta miasta) oraz — z tych samych obwodów — protokoły głosowania w wyborach do sejmiku województwa.

Są one dostarczane bezpośrednio z obwodów bądź za pośrednictwem rejonowych punktów odbioru protokołów.

Powiatowe komisje wyborcze otrzymują 2 rodzaje protokołów: protokoły głosowania w wyborach do rady powiatu oraz protokoły głosowania w wyborach do sejmiku województwa. **Protokoły są im dostarczane za pośrednictwem rejonowych punktów odbioru protokołów utworzonych w urzędach gmin (miast).**

Utworzenie rejonowych punktów odbioru protokołów głosowania z obwodów wymaga uzgodnień między komisjami odbierającymi protokoły a wójtami, wyznaczenia osób, które z upoważnienia komisji będą dokonywały odbioru protokołów oraz poinformowania obwodowych komisji wyborczych o dokonanych ustaleniach. Osoby odbierające protokoły wykonują powierzone im czynności na podstawie pisemnego upoważnienia podpisanego przez przewodniczącego komisji wyborczej, dla której przeznaczone są protokoły. Odbiór kopert z protokołami potwierdzają one czytelnym podpisem; na pokwitowaniu otrzymania protokołu wpisują informacje: od której komisji, jaki protokół otrzymały oraz datę i godzinę otrzymania koperty z protokołem; otrzymane koperty w stanie nienaruszonym dostarczają właściwej komisji wyborczej. W celu sprawnej kontroli odbioru kopert z protokołami osoby przyjmujące protokoły powinny prowadzić zestawienie kontrolne otrzymywanych protokołów według poszczególnych obwodów; dyżur w rejonowym punkcie jest pełniony aż do czasu otrzymania protokołów ze wszystkich obwodów.

Wojewódzkie komisje wyborcze otrzymują od powiatowych komisji wyborczych i od miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu protokoły zbiorczych wyników głosowania do sejmiku województwa na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu, ewentualnie okręgu wyborczego) oraz protokoły głosowania w obwodach w wyborach do sejmiku województwa.

III. Zakres stosowania systemu informatycznego.

Zgodnie z uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia warunków i sposobu wykorzystania techniki elektronicznej w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M. P. Nr 73, poz. 927) terytorialna komisja wyborcza

dla ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów może korzystać ze wspomagania informatycznego. Zespół osób zapewniających wspomaganie informatyczne działa pod nadzorem terytorialnej komisji wyborczej. Zespół ten przyjmuje i rejestruje w systemie informatycznym wyniki głosowania z protokołów głosowania obwodowych komisji wyborczych przekazane:

- 1) elektronicznie — bezpośrednio przez obwodowe komisje wyborcze korzystające ze wspomagania informatycznego i posiadające łączność internetową;
- 2) na nośniku elektronicznym — z nośników zawierających dane z protokołów, dostarczonych przez komisje obwodowe **korzystające ze wspomagania informatycznego, lecz nieposiadające łączności internetowej**; dane z protokołów głosowania z wyborów do rady gminy (miasta) wprowadza zespół działający pod nadzorem gminnej (miejskiej) komisji wyborczej, natomiast dane z protokołów głosowania z wyborów do rady powiatu i do sejmiku województwa — zespół działający pod nadzorem powiatowej komisji wyborczej, a w miastach na prawach powiatu dane z wyborów do sejmiku województwa — zespół działający pod nadzorem miejskiej komisji wyborczej;
- 3) przez terytorialną komisję wyborczą — z przyjętych przez komisję protokołów głosowania sporządzonych przez te obwodowe komisje wyborcze, które wcześniej nie przekazały wyników głosowania w formie, o której mowa w pkt 1 i 2.

Weryfikacja wprowadzonych wyników głosowania z obwodów, o których mowa w pkt 1 i 2, z danymi z protokołu głosowania przyjętego przez terytorialną komisję wyborczą polega na wprowadzeniu do systemu informatycznego symbolu kontrolnego lub kodu kreskowego umieszczonego na protokole głosowania w obwodzie.

Jeżeli po wprowadzeniu danych z protokołu obwodowej komisji wyborczej system informatyczny wydrukuję zestawienie ostrzeżeń, terytorialna komisja wyborcza dokonuje analizy ostrzeżeń i podejmuje odpowiednie działania wyjaśniające.

System informatyczny terytorialnej komisji wyborczej zsumuje wprowadzone i zweryfikowane z protokołami dane ze wszystkich obwodów głosowania dotyczące wyników głosowania i ustali — według okręgów wyborczych — wyniki głosowania i wyniki wyborów, które terytorialna komisja wyborcza podaje w sporządzanych przez siebie protokołach i zestawieniach.

Dane ze sporządzonych przez terytorialną komisję protokołów i zestawień przesyłane są do serwera po zatwierdzeniu licencją przez pełnomocnika komisji do spraw informatyki.

IV. Warunki poprawności arytmetycznej danych liczbowych w protokołach głosowania w obwodach podlegające sprawdzeniu w systemie informatycznym

Warunki arytmetyczne dotyczące danych w protokołach głosowania w obwodach podzielono na dwa rodzaje:

- 1) warunki konieczne, które muszą być spełnione bezwzględnie;
- 2) warunki dodatkowe, które powinny być spełnione, ale w szczególnych okolicznościach mogą być niezachowane.

Ponadto w systemie informatycznym zdefiniowano warunki, które służą sprawdzeniu zgodności niektórych danych liczbowych z protokołu głosowania w wyborach do poszczególnych rad i w wyborach wójta w danym obwodzie.

A. Wybory do rad i wybory wójtów. Warunki ogólne.

1. Warunki konieczne.

Wymienione niżej warunki muszą być bezwzględnie spełnione, albowiem naruszenie któregokolwiek powoduje nieprawidłowe ustalenie wyników głosowania w obwodzie lub wadliwe sporządzenie protokołu głosowania:

- 1) liczba osób, którym wydano karty do głosowania, nie może być większa od liczby uprawnionych do głosowania;
- 2) liczba kart do głosowania wyjętych z urny musi być równa sumie liczby kart nieważnych i liczby kart ważnych wyjętych z urny;
- 3) liczba kart ważnych musi być równa sumie liczby głosów nieważnych i liczby głosów ważnych (w wyborach wójta głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów lub za i przeciw kandydatowi);
- 4) liczba głosów nieważnych ogółem musi być równa lub większa od sumy liczb głosów nieważnych z poszczególnych przyczyn;

- 5) liczba uprawnionych do głosowania musi być równa sumie liczb obywateli polskich (z części A spisu wyborców) i obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami Polski (z części B spisu wyborców);
- 6) liczba uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy, a na terenie m. st. Warszawy również w wyborach do rady dzielnicy (poza obwodami odrębnymi) musi być równa liczbie uprawnionych do głosowania w wyborach Prezydenta m. st. Warszawy.
Jedynie w obwodach odrębnych na terenie m. st. Warszawy liczba uprawnionych do głosowania w wyborach do rady dzielnicy może być mniejsza lub równa liczbie uprawnionych do głosowania w wyborach do Rady m. st. Warszawy i Prezydenta m. st. Warszawy.
- 7) liczba osób uprawnionych do głosowania w wyborach do rady powiatu i do sejmiku województwa musi być równa liczbie obywateli polskich uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy i w wyborach wójta (z części A spisu wyborców).

2. Warunki dodatkowe

Wymienione niżej warunki powinny być także spełnione, jednakże w wyjątkowych okolicznościach mogą być niedotrzymane. W takiej sytuacji obwodowa komisja wyborcza jest obowiązana dołączyć do protokołu wydrukowany raport ostrzeżeń podpisany przez wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, uczestniczące w ustalaniu wyników głosowania:

- 1) liczba kart danego rodzaju otrzymanych przez komisję powinna być równa sumie liczby kart niewykorzystanych oraz kart wydanych wyborcom;
- 2) liczba kart wyjętych z urny powinna być równa liczbie wyborców, którym wydano karty;
- 3) liczba kart ważnych wyjętych z urny nie powinna być większa od liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 4) liczba uprawnionych do głosowania nie powinna być mniejsza niż liczba kart ważnych;

- 5) liczba głosów nieważnych ogółem nie powinna być większa od sumy liczb głosów nieważnych z poszczególnych przyczyn.

Należy mieć na uwadze, że suma głosów nieważnych z poszczególnych przyczyn powinna być równa liczbie głosów nieważnych ogółem. Rozbieżność może występować wyłącznie w sytuacji, gdy komisja obwodowa stwierdziła, nieważność głosów z powodu naniesienia przez wyborcę znaków graficznych w obrębie kratki, w tym w szczególności zamazania kratki, przekreślenia znaku w kratce.

B. Wybory do rad gmin do 20 tys. mieszkańców

Warunki konieczne

Wymienione niżej warunki muszą być bezwzględnie spełnione, albowiem naruszenie któregokolwiek powoduje nieprawidłowe ustalenie wyników głosowania w obwodzie lub wadliwe sporządzenie protokołu głosowania:

- 1) suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów nie może być mniejsza od liczby kart ważnych z głosami ważnymi;
- 2) suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów nie może być większa od iloczynu mandatów do obsadzenia w okręgu i liczby kart ważnych z głosami ważnymi;
- 3) liczba głosów nieważnych z powodu, o którym mowa w pkt 9c protokołu głosowania w obwodzie musi być równa 0, gdy brak było kandydatów skreślonych po wydruku kart;
- 4) liczba głosów nieważnych z powodu, o którym mowa w pkt 9d protokołu głosowania w obwodzie musi być równa 0, gdy brak było list unieważnionych po wydruku kart;
- 5) liczba głosów oddanych na kandydata nie może być większa od liczby kart ważnych z głosami ważnymi.

C. Wybory do rad gmin powyżej 20 tys. mieszkańców, rad dzielnic, rad powiatów i sejmików województw

Warunki konieczne

Wymienione niżej warunki muszą być bezwzględnie spełnione, albowiem naruszenie któregokolwiek powoduje nieprawidłowe ustalenie wyników głosowania w obwodzie lub wadliwe sporządzenie protokołu głosowania:

- 1) suma głosów oddanych na wszystkich kandydatów z listy musi być równa liczbie głosów oddanych na listę;
- 2) suma głosów oddanych na wszystkie listy musi być równa liczbie głosów ważnych;
- 3) liczba głosów nieważnych z powodu, o którym mowa w pkt 9c protokołu głosowania w obwodzie musi być równa 0, gdy brak było kandydatów skreślonych po wydruku kart;
- 4) liczba głosów nieważnych z powodu, o którym mowa w pkt 9d protokołu głosowania w obwodzie musi być równa 0, gdy brak było list unieważnionych po wydruku kart.

D. Wybory wójtów

Warunki konieczne

Wymienione niżej warunki muszą być bezwzględnie spełnione, albowiem naruszenie któregokolwiek powoduje nieprawidłowe ustalenie wyników głosowania w obwodzie lub wadliwe sporządzenie protokołu głosowania:

- 1) liczba głosów nieważnych z powodu, o którym mowa w pkt 9c protokołu głosowania w obwodzie musi być równa 0 przy braku kandydatów skreślonych po wydruku kart;

Warunek ten nie dotyczy wyborów, w których głosuje się na jednego kandydata;

- 2) suma głosów nieważnych i głosów ważnych oddanych na wszystkich kandydatów musi być równa liczbie kart ważnych.

Po wprowadzeniu danych z protokołów głosowania w obwodach system sprawdza wszystkie warunki arytmetyczne. W przypadku stwierdzenia błędów system informuje

o tym operatora, wymieniając konkretne przekroczone warunki, oraz generuje raport błędów, który jest drukowany. Raport zawiera dokładne informacje identyfikujące protokół oraz szczegółowy opis warunków, które nie zostały dotrzymane.

Jeżeli wystąpiło chociaż jedno naruszenie warunku koniecznego, dane nie zostają zapisane w systemie.

Jeżeli zostały przekroczone jedynie warunki dodatkowe, to dane z protokołu zostają zapisane warunkowo — oznaczone jako przekraczające warunki arytmetyczne; terytorialna komisja wyborcza może podjąć decyzję o konieczności ponownego ustalenia wyników głosowania przez komisję obwodową i o usunięciu danych z systemu.

V. Ustalanie wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze.

1. Uprawnienia pełnomocników komitetów wyborczych.

Przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów przez terytorialne komisje wyborcze mogą być obecni pełnomocnicy wyborczy komitetów wyborczych, albo osoby upoważnione przez pełnomocników do zgłaszania list kandydatów lub zastępcy pełnomocnika wyborczego (art. 112 Ordynacji wyborczej).

Pełnomocnik wyborczy legitymuje się dokumentem tożsamości ze zdjęciem; komisja sprawdza w systemie informatycznym, czy jest on pełnomocnikiem wyborczym danego komitetu.

Osoba upoważniona przez pełnomocnika przedstawia ponadto upoważnienie wydane jej przez pełnomocnika. Jeżeli osoba upoważniona przez pełnomocnika przedłożyła już komisji te dokumenty dokonując zgłoszenia list kandydatów na radnych, ich powtórne przedłożenie komisji nie jest wymagane.

Pełnomocnik wyborczy lub upoważniona przez niego osoba mogą wyznaczyć do reprezentowania listy zastępcę pełnomocnika, wydając mu zaświadczenie (art. 112 ust. 2 Ordynacji wyborczej) według wzoru ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą w załączniku nr 2 do uchwały z dnia 18 września 2006 r. w sprawie ustalenia wzoru zaświadczenia dla męża zaufania i zastępcy pełnomocnika komitetu wyborczego, stosowanego w wyborach do rad gmin, rad

powiatów i sejmików województw (M. P. Nr 66, poz. 677). Pełnomocnik (osoba upoważniona do zgłaszania list kandydatów) może wyznaczyć zastępcę pełnomocnika do każdej terytorialnej komisji wyborczej, w której zarejestrował listy kandydatów na radnych.

Pełnomocnicy wyborczy, osoby upoważnione przez pełnomocników do zgłaszania list kandydatów oraz zastępcy pełnomocnika wyborczego, zwani są dalej „pełnomocnikami”.

Pełnomocnicy są uprawnieni do obserwowania czynności komisji. Mogą wnieść do protokołu uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów (art. 124 ust. 6, art. 152 ust. 6 i art. 179 ust. 6 Ordynacji wyborczej).

Przy pełnieniu czynności w komisji pełnomocnik powinien nosić identyfikator z imieniem, nazwiskiem i funkcją.

2. Formularze wyborcze i sposób ich wypełnienia.

Terytorialne komisje wyborcze, ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów, sporządzają protokoły i zestawienia na formularzach, których wzory określiła Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą w sprawie protokołów w wyborach do rad oraz uchwałą w sprawie protokołów w wyborach wójtów.

Protokoły wraz zestawieniami gminne, miejskie, dzielnicowe i powiatowe komisje wyborcze sporządzają w 3 egzemplarzach, a wojewódzkie komisje wyborcze w 4 egzemplarzach. Jeden egzemplarz protokołu wojewódzka komisja przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej.

Przy sporządzaniu tych dokumentów komisje korzystają ze wspomagania informatycznego i komputerowego ich wydruku. W razie niemożności skorzystania z wydruku komputerowego formularz protokołu należy wypełnić starannie i czytelnie, ręcznie lub maszynowo.

Zarzuty wniesione przez pełnomocników i członków komisji wpisuje się do właściwych rubryk protokołów, a jeżeli wniesiono je w formie odrębnego pisma załącza się je do protokołu czyniąc o tym adnotację w rubryce dotyczącej zarzutów. Wniesienie zarzutów przez członków komisji nie zwalnia ich z obowiązku podpisania sporządzonych protokołów (art. 124 ust. 6, art. 152 ust. 6 i art. 179 ust. 6

Ordynacji wyborczej). W przypadku braku zarzutów pełnomocników i/lub członków komisji w odpowiednich rubrykach protokołu musi być wpisane „zarzutów nie zgłoszono”.

W rubryce „Uwagi Komisji związane z ustaleniem wyników wyborów oraz ewentualnymi zarzutami pełnomocników i członków Komisji” komisja ustosunkowuje się do wniesionych zarzutów. W przypadku braku uwag oraz braku zarzutów musi być wpisane „brak uwag”.

Komisja sporządza protokoły i zestawienia w obecności nie mniej niż połowy składu komisji, w tym przy udziale przewodniczącego komisji bądź jego zastępcy.

Każdą stronę protokołów i zestawień podpisują i parafują, w miejscu na to przeznaczonym, osoby wchodzące w skład komisji obecne przy ich sporządzaniu. Dokumenty te opatruje się pieczęcią komisji.

3. Sporządzenie zestawień i protokołów wyników wyborów

Protokół głosowania w obwodzie, po sprawdzeniu w systemie informatycznym, pełnomocnik komisji do spraw informatyki zwraca terytorialnej komisji wyborczej wraz z potwierdzeniem jego zgodności arytmetycznej. Jeżeli nie zawiera on wad, terytorialna komisja zawiadamia obwodową komisję o przyjęciu protokołu.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w protokole terytorialna komisja wskazuje je na piśmie i ustala sposób ich usunięcia, informując o tym niezwłocznie właściwą komisję obwodową. Usunięcie nieprawidłowości może polegać w szczególności na: sporządzeniu nowego protokołu głosowania w obwodzie, naniesieniu na już sporządzony protokół poprawek i ich parafowaniu przez obwodową komisję wyborczą oraz opatrzeniu pieczęcią, uzupełnieniu danych w protokole (np. brakujących podpisów członków komisji obwodowych obecnych przy sporządzaniu protokołu).

Na żądanie pełnomocników terytorialna komisja wyborcza może zlecić wykonanie wydruków kontrolnych ze wskazanych przez nich obwodów głosowania w celu porównania danych z protokołami. Pełnomocnicy mogą otrzymać kopie wydruków sprawdzonych w ten sposób protokołów. Ograniczenie liczby protokołów sprawdzanych z wydrukami może być podyktowane wyłącznie względami

organizacyjnymi; o wprowadzeniu określonych ograniczeń rozstrzyga komisja terytorialna.

Czynności gminnych (miejskich) komisji wyborczych

W pierwszej kolejności gminna (miejska) komisja wyborcza przystępuje do ustalenia wyników wyborów wójta oraz sporządzenia protokołu wyników głosowania i wyniku wyborów, a następnie ustala wyniki głosowania i wyniki wyborów do rady gminy (miasta).

Taka kolejność wynika z obowiązku niezwłocznego poinformowania wyborców o ewentualnej konieczności przeprowadzenia ponownego głosowania w wyborach wójta (art. 4 ust. 6 ustawy o wyborze wójta).

A. Wyniki głosowania i wyniki wyborów wójta przeprowadzonych

w dniu 21 listopada 2010 r.

Po zarejestrowaniu w systemie informatycznym danych ze wszystkich protokołów głosowania gminna (miejska) komisja otrzymuje wydruk komputerowy projektu protokołu z wyników głosowania i wyniku wyborów wójta.

Gminna (miejska) komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonanymi inną metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

Sporządzając protokół bez wspomagania informatycznego komisja sumuje odpowiednie dane z protokołów wszystkich obwodowych komisji wyborczych i wpisuje je w odpowiednich rubrykach formularza protokołu.

Jeśli głosowano **na dwóch lub więcej kandydatów**, komisja korzysta z formularza stanowiącego **załącznik nr 1** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach wójtów, a jeśli głosowano **na jednego kandydata** — z formularza stanowiącego **załącznik nr 2** do tej uchwały.

Jeśli w wyborach głosowano na więcej niż jednego kandydata w pkt I komisja wpisuje sumę odpowiednich liczb z protokołów głosowania, z tym że w pkt I.6 wpisuje się sumę liczb głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów, ujętych w rubryce „Razem” w pkt III protokołu głosowania. W **pkt II.A.**

protokołu komisja wpisuje liczbę stanowiącą ponad połowę ważnie oddanych głosów. Liczbę tę ustala się w sposób następujący, jeżeli liczba ważnie oddanych głosów (pkt I.6.) jest:

- 1) parzysta — należy podzielić ją przez 2 i dodać do wyniku dzielenia 1;
- 2) nieparzysta — należy podzielić ją przez 2 i dodać do wyniku dzielenia 0,5.

W **pkt II.B.** komisja stwierdza, kto został wybrany na wójta. Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej większości głosów, w **pkt II.C.** wskazuje się dwóch kandydatów, którzy uzyskali największą liczbę głosów, a w przypadku równej liczby głosów niepozwalającej na wskazanie dwóch kandydatów — tego kandydata (lub kandydatów), który uzyskał większość głosów w większej liczbie obwodów głosowania lub, jeżeli także to kryterium nie pozwala wyłonić kandydata — kandydata ustalonego w trybie losowania. Jeżeli konieczne było ustalenie kandydata w trybie losowania, jego przebieg komisja opisuje w **pkt II.D.**

Jeśli w wyborach głosowano na jednego kandydata, kandydata uważa się za wybranego, jeżeli liczba głosów „za wyborem” (pkt II.6b.) stanowi ponad połowę ważnie oddanych głosów (za wyborem i przeciw wyborowi), obliczoną w sposób wyżej podany (wpisaną w pkt III.A.).

Wynik wyborów komisja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie jednego egzemplarza protokołu z wyborów w swojej siedzibie.

W przypadku stwierdzenia, że **w wyborach żaden kandydat nie uzyskał wymaganej większości głosów i nie został wybrany na wójta**, gminna (miejska) komisja wyborcza, na podstawie art. 4 ust. 6 ustawy o wyborze wójta podaje do publicznej wiadomości, w drodze uchwały, informację o konieczności i przyczynach przeprowadzenia ponownego głosowania w dniu 5 grudnia 2010 r., wskazując nazwiska i imiona dwóch kandydatów, uczestniczących w tym głosowaniu. Wzór uchwały gminnej (miejskiej) komisji wyborczej stanowi załącznik nr 5 do wytycznych.

B. Przeprowadzenie i ustalenie wyników ponownego głosowania w wyborach wójta.

Druk i rozplakatowanie uchwały o przeprowadzeniu ponownego głosowania w wyborach wójta, zapewnia wójt (art. 109 ust. 6 Ordynacji wyborczej, w związku

z art. 2 ust. 2 ustawy o wyborze wójta). Uchwałę należy rozplakatować na obszarze gminy (miasta) nie później niż 25 listopada 2010 r.

Jednocześnie gminna (miejska) komisja wyborcza powinna zarządzić druk kart do głosowania w ponownym głosowaniu, zgodnie z wzorem karty do głosowania i w sposób określony w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 2 października 2006 r. w sprawie ustalenia wzorów kart do głosowania w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (M. P. Nr 70, poz. 711, z 2007 r. Nr 12, poz. 120 oraz z 2010 r. Nr ..., poz. ...) i w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 11 października 2010 r. w sprawie wytycznych dotyczących druku i przechowywania kart do głosowania w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw, Rady m. st. Warszawy i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r. (M. P. Nr ..., poz. ...).

Sposób przeprowadzenia ponownego głosowania komisja omawia z obwodowymi komisjami wyborczymi stosując zasady dotyczące głosowania w dniu 21 listopada 2010 r.

Jeżeli jeden z kandydatów wycofa zgodę na kandydowanie, straci bierne prawo wyborcze lub umrze, w jego miejsce komisja dopuści kandydata, który uzyskał kolejno największą liczbę głosów w pierwszym głosowaniu (art. 4 ust. 4 ustawy o wyborze wójta). W takiej sytuacji termin ponownego głosowania odracza się o dalsze 14 dni. Komisja podejmuje i podaje do publicznej wiadomości, uchwałę o konieczności i przyczynach przeprowadzenia ponownego głosowania w dniu 19 grudnia 2010 r. wskazując nazwiska i imiona dwóch kandydatów (lub ewentualnie jednego kandydata) uczestniczących w tym głosowaniu. Wzór uchwały gminnej (miejskiej) komisji wyborczej stanowi załącznik nr 6 do wytycznych.

Ustalenie wyniku wyborów w ponownym głosowaniu powinno przebiegać analogicznie do ustalania wyniku wyborów w pierwszym głosowaniu.

Obecni przy ustalaniu wyników ponownego głosowania mogą być tylko pełnomocnicy tych komitetów wyborczych, które zgłosiły kandydatów kandydujących w tym głosowaniu.

Jeżeli ponowne głosowanie **odbywało się na dwóch kandydatów**, gminna (miejska) komisja wyborcza sporządza protokół według wzoru stanowiącego **załącznik nr 3 do uchwały** w sprawie protokołów w wyborach wójtów, natomiast w przypadku, gdy ponowne głosowanie **odbywało się na jednego kandydata**, gminna (miejska) komisja wyborcza sporządza protokół odpowiednio stosując wzór stanowiący **załącznik nr 2** do tej uchwały.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów do rad gmin w gminach do 20 tys. mieszkańców.

Po ustaleniu wyniku wyborów wójta komisja przystępuje do ustalenia wyników wyborów do rady gminy.

Komisja otrzymuje wydruk komputerowy zestawień wyników głosowania osobno dla każdego okręgu wyborczego (według wzoru stanowiącego **załącznik do wzoru protokołu z wyborów stanowiącego załącznik nr 1** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad).

Gminna komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonany innymi metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

W przypadku sporządzania zestawień ręcznie lub maszynowo komisja sumuje dane liczbowe z protokołów głosowania w obwodach i sporządza zestawienia głosowania oddzielnie dla każdego okręgu wyborczego.

Po uzyskaniu wydruków komputerowych zestawień dla wszystkich okręgów, w których przeprowadzono głosowanie lub po ich sporządzeniu w sposób ręczny lub maszynowy, komisja przystępuje do sporządzenia protokołu z wyborów według wzoru stanowiącego **załącznik nr 1** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad.

W ramach wspomaganie informatycznego komisja otrzymuje wydruk stanowiący projekt protokołu z wyborów. Komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonany innymi metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

Sporządzając protokół w sposób ręczny lub maszynowy komisja, po wypełnieniu części ogólnej i **pkt I.** protokołu, w **pkt II.A.** protokołu wpisuje liczbę i numery okręgów, w których nie przeprowadzono wyborów z powodu braku kandydatów i stwierdza, ile mandatów pozostaje nieobsadzonych.

Pkt II.B. wypełnia się wtedy, gdy w okręgu liczba wszystkich zarejestrowanych kandydatów jest równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w okręgu wyborczym; za wybranych bez głosowania uznaje się wszystkich kandydatów, a pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone (art. 188 Ordynacji wyborczej).

Pkt III.A. wypełnia się wpisując dane z poszczególnych zestawień oraz protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania (o których mowa w dalszej części wytycznych). W punkcie tym ujmuje się dane dotyczące wszystkich okręgów wyborczych na obszarze gminy w kolejności ich numerów.

Punkty III.B. i III.C. wypełnia się w zależności od zaistnienia opisanych w nich sytuacji; dotyczą one wskazania kandydata, który uzyskuje mandat w razie równej liczby głosów oddanych odpowiednio na dwóch lub więcej kandydatów z tej samej listy lub z różnych list.

W pkt III.D. wpisuje się dane dotyczące obsadzenia mandatów w danym okręgu wyborczym bez głosowania i liczbę mandatów nieobsadzonych w danym okręgu wyborczym.

Pkt III.E. wypełnia się w sytuacji gdy w danym okręgu wyborów nie przeprowadzono.

W pkt III.F. opisuje się przebieg losowania, o którym mowa w pkt III.C.2, jeżeli zostało przeprowadzone.

Do protokołu komisja załącza zestawienia wyników głosowania z okręgów wyborczych oraz ewentualnie protokół (protokoły) obsadzenia mandatów radnych bez głosowania.

Protokół z obsadzenia mandatów radnych bez głosowania komisja sporządza, jeżeli w okręgu wyborczym liczba wszystkich zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Protokoły te sporządza się według załącznika nr 6 do uchwały w sprawie

protokołów w wyborach do rad, odrębnie dla każdego okręgu, w którym nie przeprowadzono głosowania.

Wyniki wyborów komisja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie jednego egzemplarza protokołu z wyborów wraz z zestawieniami wyników głosowania w okręgu wyborczym w swojej siedzibie.

Wyniki głosowania i wyniki wyborów do rad gmin w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców.

Komisja otrzymuje wydruk komputerowy zestawień wyników głosowania i podziału mandatów w okręgu wyborczym, osobno dla każdego okręgu wyborczego (według wzoru stanowiącego **załącznik do wzoru protokołu z wyborów stanowiącego załącznik nr 2** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad).

Komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonanymi inną metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

Sporządzając zestawienie wyników głosowania dla każdego okręgu wyborczego w sposób ręczny lub maszynowy, komisja sumuje dane z protokołów głosowania w obwodach i wpisuje je w odpowiednie rubryki zestawienia.

Komisja ustala, listy których komitetów wyborczych uczestniczą w podziale mandatów.

W **pkt 10** wpisuje się informację na temat list biorących udział w podziale mandatów.

Należy mieć na uwadze, że w podziale mandatów uczestniczą tylko listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali gminy oddano co najmniej 5% ważnych głosów.

Jeżeli 5% z liczby ważnie oddanych głosów jest liczbą ułamkową, wówczas liczbą głosów stanowiącą co najmniej 5% ważnie oddanych głosów jest ta liczba zaokrąglona w górę.

Następnie komisja wylicza i wpisuje w zestawieniu ilorazy wyborcze (obliczone z dokładnością do czterech miejsc po przecinku) dla każdej listy uczestniczącej

w podziale mandatów w okręgu (**pkt 11** zestawienia). Listy te szereguje się według numeru.

Wyliczenia dokonuje się dzieląc liczbę głosów łącznie oddanych w okręgu na daną listę (liczba z pkt 9 zestawienia) kolejno przez 1, 2, 3, 4, 5 itd., wyliczając dla każdej listy tyle ilorazów, ile mandatów jest w danym okręgu. Tak wyliczone ilorazy szereguje się w kolejności od największego wpisując je w **pkt 12** zestawienia.

Przykładowe wyliczenie ilorazów dla okręgu 6-mandatowego, w którym 5 list uczestniczy w podziale mandatów:

Lista nr 3

Liczba głosów oddanych na listę nr 3 — $X = 100$

Wyliczone ilorazy wyborcze:

$$X:1 = 100,0000$$

$$X:2 = 50,0000$$

$$X:3 = 33,3333$$

$$X:4 = 25,0000$$

$$X:5 = 20,0000$$

$$X:6 = 16,6667$$

List nr 8

Liczba głosów oddanych na listę nr 8 — $X = 105$

Wyliczone ilorazy wyborcze:

$$X:1 = 105,0000$$

$$X:2 = 52,5000$$

$$X:3 = 35,0000$$

$$X:4 = 26,2500$$

$$X:5 = 21,0000$$

$$X:6 = 17,5000$$

Lista nr 13

Liczba głosów oddanych na listę nr 13 — $X = 303$

Wyliczone ilorazy wyborcze:

$$X:1 = 303,0000$$

$$X:2 = 151,5000$$

$$X:3 = 101,0000$$

$$X:4 = 75,7500$$

$$X:5 = 60,6000$$

$$X:6 = 50,5000$$

Lista nr 14

Liczba głosów oddanych na listę nr 14 — $X = 108$

Wyliczone ilorazy wyborcze:

$$X:1 = 108,0000$$

$$X:2 = 54,0000$$

$$X:3 = 36,0000$$

$$X:4 = 27,0000$$

$$X:5 = 21,6000$$

$$X:6 = 18,0000$$

Lista nr 15

Liczba głosów oddanych na listę nr 15 — $X = 215$

Wyliczone ilorazy wyborcze:

$$X:1 = 215,0000$$

$$X:2 = 107,5000$$

$$X:3 = 71,6667$$

$$X:4 = 53,7500$$

$$X:5 = 43,0000$$

$$X:6 = 35,8333$$

Szereg kolejno największych liczb (ilorazów wyborczych) jest następujący:

- 1) 303,0000 odpowiada liście nr 13;
- 2) 215,0000 odpowiada liście nr 15;
- 3) 151,5000 odpowiada liście nr 13;
- 4) 108,0000 odpowiada liście nr 14;
- 5) 107,5000 odpowiada liście nr 15;
- 6) 105,0000 odpowiada liście nr 8.

Jeżeli kilka list uzyskało równe ilorazy należy stosować kolejne kryteria podziału mandatów przewidziane w art. 123 ust. 2 Ordynacji wyborczej wpisując odpowiednie dane w pkt 13, 14 i 15 zestawienia.

Po sporządzeniu, podpisaniu i opieczątowaniu pieczęcią komisji zestawień dla wszystkich okręgów wyborczych, **komisja sporządza protokół z wyborów** według wzoru stanowiącego **załącznik nr 2** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad.

Komisja otrzymuje wydruk komputerowy projektu protokołu. Komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonanymi inną metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

W razie sporządzania protokołu bez wspomagania informatycznego komisja postępuje w sposób następujący.

Część ogólną protokołu tj. punkty II.A. i II.B. wypełnia się na podstawie dokumentów wskazujących okręgi, w których nie przeprowadza się wyborów lub danych z protokołów z obsadzenia mandatów bez głosowania (o których mowa w dalszej części wytycznych).

W pkt III.2. należy wpisać liczbę stanowiącą co najmniej 5% wszystkich głosów ważnych z pkt III.1. Liczby te ustalono wcześniej w celu stwierdzenia, które listy biorą udział w podziale mandatów w poszczególnych okręgach.

W pkt III.3. wpisuje się informacje o listach komitetów wyborczych, które uczestniczą w podziale mandatów, gdyż uzyskały co najmniej 5% ważnych głosów.

W pkt III.4. wpisuje się informacje o listach komitetów wyborczych, które nie uczestniczą w podziale mandatów, gdyż nie uzyskały co najmniej 5% ważnych głosów.

Na podstawie danych zawartych w zestawieniach komisja wypełnia **pkt IV.1. i IV.2.**

Pkt od **IV.3** do **IV.5.** wypełnia się w sytuacjach opisanych w tych punktach, jeżeli w danym okręgu wyborczym pozostają nieobsadzone mandaty.

Do protokołu komisja załącza zestawienia wyników głosowania z okręgów wyborczych oraz ewentualnie protokół (protokoły) obsadzenia mandatów radnych bez głosowania.

Protokół z obsadzenia mandatów radnych bez głosowania komisja sporządza, jeżeli w okręgu wyborczym liczba wszystkich zarejestrowanych kandydatów była równa lub mniejsza od liczby radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Protokoły te sporządza się według załącznika nr 6 do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad, odrębnie dla każdego okręgu, w którym nie przeprowadzono głosowania.

Wyniki wyborów komisja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie jednego egzemplarza protokołu z wyborów wraz z zestawieniami wyników głosowania i podziału mandatów w okręgu wyborczym w swojej siedzibie.

Czynności dzielnicowych komisji wyborczych

Dzielnicowe komisje wyborcze ustalając wyniki wyborów do rady dzielnicy wykonują takie same czynności jak gminne komisje wyborcze ustalające wyniki wyborów do rad gmin powyżej 20 tys. mieszkańców. Dotyczy to również dzielnic m. st. Warszawy liczących mniej niż 20 tys. mieszkańców (art. 7 ust. 2 ustawy o ustroju m. st. Warszawy).

Należy mieć na uwadze, że w podziale mandatów w dzielnicy uczestniczą tylko listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali danej dzielnicy oddano co najmniej 5% ważnych głosów.

Czynności powiatowych komisji wyborczych i miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu

Przed ustaleniem wyników głosowania i wyników wyborów do rady miasta i do rady powiatu komisje ustalają wyniki głosowania do sejmiku województwa odpowiednio na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu.

Jest to podyktowane potrzebą umożliwienia podjęcia prac przez wojewódzką komisję wyborczą.

Ustalenia tego komisja dokonuje na podstawie protokołów głosowania w obwodach w wyborach do sejmiku otrzymanych od wszystkich obwodowych komisji wyborczych. Przy ustalaniu zbiorczych wyników głosowania w wyborach do sejmiku województwa komisja korzysta ze wspomagania informatycznego.

Komisja otrzymuje wydruk komputerowy protokołu zbiorczych wyników głosowania do sejmiku województwa odpowiednio na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu ewentualnie okręgu wyborczego, sporządzony według wzoru stanowiącego **załącznik nr 3** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad.

Komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonany innymi metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

W przypadku sporządzania protokołu ręcznie lub maszynowo komisja sumuje odpowiednie dane liczbowe z protokołów głosowania w obwodach.

Jeden egzemplarz protokołu zbiorczych wyników głosowania wraz z protokołami głosowania w obwodach pakuje się w pakiet, opisuje i pieczętuje, a następnie doręcza wojewódzkiej komisji wyborczej.

Wyniki głosowania do sejmiku województwa odpowiednio na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu ewentualnie okręgu wyborczego komisja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie 1 egzemplarza protokołu w swojej siedzibie.

Po ustaleniu wyników głosowania do sejmiku województwa, powiatowe komisje wyborcze i komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu ustalają wyniki wyborów do odpowiednio rady powiatu i rady miasta na prawach powiatu, wykonując takie same czynności jak gminne komisje wyborcze ustalające wyniki wyborów do rad gmin powyżej 20 tys. mieszkańców, z tym że **powiatowe komisje wyborcze** sporządzają zestawienia wyników głosowania i podziału mandatów według wzoru stanowiącego **załącznik nr 5** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad.

Czynności wojewódzkiej komisji wyborczej

Po otrzymaniu protokołów od powiatowych komisji wyborczych i miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu, które ustaliły wyniki głosowania na obszarze powiatu lub miasta ewentualnie okręgu wyborczego w wyborach do sejmiku województwa, wojewódzka komisja wyborcza bada prawidłowość ustalenia zbiorczych wyników głosowania przez powiatowe i miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu.

Następnie wojewódzka komisja wyborcza otrzymuje wydruk komputerowy zestawień wyników głosowania i podziału mandatów w okręgu wyborczym, osobno dla każdego okręgu wyborczego (według wzoru stanowiącego **załącznik do wzoru protokołu z wyborów stanowiącego załącznik nr 4** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad).

Komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonany innymi metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

W przypadku sporządzania zestawień ręcznie lub maszynowo komisja postępuje analogicznie jak komisja w gminie powyżej 20 tys. mieszkańców.

Po sporządzeniu, podpisaniu i opieczetowaniu zestawień dla wszystkich okręgów wyborczych komisja sporządza protokół z wyborów według wzoru stanowiącego **załącznik nr 4** do uchwały w sprawie protokołów w wyborach do rad.

Komisja otrzymuje wydruk komputerowy protokołu z wyborów do sejmiku województwa. Komisja może sprawdzić dane zawarte w wydruku z wyliczeniami dokonany innymi metodą; jeżeli dane z wyliczeń dokonanych w różny sposób nie są identyczne, należy wyjaśnić i usunąć przyczynę rozbieżności.

Sporządzając protokół bez wspomaganie informatycznego komisja wykonuje takie same czynności jak gminne komisje wyborcze ustalające wyniki wyborów do rad gmin powyżej 20 tys. mieszkańców.

Jeden egzemplarz protokołu wyników z wyborów do sejmiku województwa wraz z zestawieniami, a także protokoły wyników głosowania na obszarze powiatu (miasta na prawach powiatu, okręgu wyborczego) sporządzone przez powiatowe komisje wyborcze (bądź miejskie w miastach na prawach powiatu)

wraz z protokołami głosowania w obwodach pakuje się w pakiet, pieczętuje i opisuje, a następnie przekazuje właściwemu komisarzowi wyborczemu.

Drugi egzemplarz protokołu wraz z zestawieniami pakuje się, pieczętuje i opatruje adresem Państwowej Komisji Wyborczej. Pakiet ten dostarcza się właściwemu komisarzowi wyborczemu. Komisarz wyborczy niezwłocznie przekazuje pakiet do Państwowej Komisji Wyborczej.

Wyniki wyborów komisja niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie w swojej siedzibie jednego egzemplarza protokołu z wyborów oraz zestawień wyników w okręgu wyborczym.

VI. Tryb przeprowadzenia losowania.

Terytorialne komisje wyborcze ustalając wyniki głosowania i wyniki wyborów w sytuacjach wymagających przeprowadzenia losowania postępują w sposób niżej opisany.

Losowanie prowadzi przewodniczący komisji w obecności członków komisji i pełnomocników obecnych przy pracach komisji. W przypadku losowania w celu ustalenia, który z kandydatów na wójta uzyskuje mandat, lub który z kandydatów dopuszczony jest do wyborów w ponownym głosowaniu obecni mogą być kandydaci lub pełnomocnicy. **Czynności losowania dokonuje wyznaczony członek komisji.** O terminie losowania należy powiadomić pełnomocników (kandydatów na wójta) z odpowiednim wyprzedzeniem, w celu umożliwienia im obecności przy tej czynności. Nieobecność pełnomocników, a w przypadku wyborów wójta kandydatów lub pełnomocników, nie wstrzymuje przeprowadzenia losowania.

W razie konieczności ustalenia, w drodze losowania, która z list uzyskuje mandat, do jednakowych, nieprzezroczystych kopert wkłada się kartki z numerami list. Po wymieszaniu kopert losuje się jedną z nich. Numer listy odczytuje się i okazuje obecnym, a wylosowaną kartkę dołącza się do protokołu. Na żądanie osób obecnych przy losowaniu należy okazać zawartość niewylosowanych kopert.

W razie konieczności ustalenia, w drodze losowania, który z kandydatów uzyskuje mandat, a w przypadku wyborów wójta również, który z kandydatów

dopuszczony jest do wyborów w ponownym głosowaniu, do jednakowych, nieprzezroczystych kopert wkłada się kartki z wypisanymi nazwiskami i imionami tych kandydatów oraz — w przypadku kandydatów na radnych — numerami list, na których się znajdują. Po wymieszaniu kopert losuje się jedną z nich. Nazwisko i imię wylosowanego kandydata oraz — ewentualnie — numer listy odczytuje się i okazuje obecnym, a wylosowaną kartkę dołącza się do protokołu. Na żądanie osób obecnych przy losowaniu należy okazać zawartość niewylosowanych kopert.

Przebieg przeprowadzonego losowania opisuje się w protokole (art. 122 ust. 3, art. 123 ust. 2, art. 151 ust. 2, art. 178 ust. 4 Ordynacji wyborczej oraz art. 4 ust. 3 i 9 ustawy o wyborze wójta).

VII. Sposób przekazywania dokumentów z wyborów właściwemu komisarzowi wyborczemu.

Gminna, miejska, miejska w mieście na prawach powiatu, dzielnicowa i powiatowa komisja wyborcza po ustaleniu wyników głosowania i wyników wyborów w wyborach do danej rady, jeden egzemplarz protokołu z wyborów wraz z zestawieniami dotyczącymi każdego okręgu i protokołami z obsadzenia mandatów bez głosowania oraz protokołami głosowania w obwodach pakuje w pakiet, opisuje i pieczętuje, a następnie dostarcza właściwemu komisarzowi wyborczemu.

Powiatowe komisje wyborcze i miejskie komisje wyborcze w miastach na prawach powiatu ponadto przekazują komisarzowi wyborczemu właściwemu w zakresie czynności o charakterze ogólnowojewódzkim protokoły głosowania do sejmiku województwa na obszarze powiatu lub miasta na prawach powiatu ewentualnie okręgu wyborczego.

Wojewódzka komisja wyborcza dostarcza pakiet z właściwymi dokumentami komisarzowi wyborczemu właściwemu w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojewódzkim.

Wraz z pakietem, o którym mowa wyżej, komisja wyborcza przekazuje komisarzowi wyborczemu nośnik elektroniczny zawierający dane z protokołów

i zestawień sporządzonych przez komisję. Na nośniku należy również zapisać dane z protokołów głosowania w obwodzie.

Powyższe dane muszą być zatwierdzone licencją przez pełnomocnika komisji do spraw informatyki.

Dopuszczalne jest przekazanie pakietu z dokumentami za pośrednictwem upoważnionego przez komisarza wyborczego członka inspekcji.

VIII. Sprawdzanie przez komisarza wyborczego prawidłowości ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów.

Komisarz wyborczy, po otrzymaniu protokołów wyników z wyborów wraz z zestawieniami i protokołami głosowania w obwodach od gminnych, miejskich, powiatowych i wojewódzkiej komisji wyborczych, sprawdza prawidłowość ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów do poszczególnych rad oraz wyborów wójtów. W razie stwierdzenia nieprawidłowości zarządza ponowne ustalenie wyników i zawiadamia o tym niezwłocznie Państwową Komisję Wyborczą (art. 127 ust. 2, art. 155 ust. 2, art. 180 ust. 2 Ordynacji wyborczej).

Do czasu uzyskania potwierdzenia od komisarza wyborczego, że przekazane protokoły sporządzono prawidłowo, każda terytorialna komisja wyborcza pełni dyżur w sposób wcześniej ustalony w porozumieniu z komisarzem wyborczym. Ustalając tryb pełnienia dyżuru należy mieć na uwadze konieczność bieżącego kontaktu z członkami, w sposób umożliwiający zebranie się komisji w regulaminowym składzie w razie potrzeby ponownego ustalenia wyników głosowania lub wyborów.

IX. Wydanie radnym i wójtom zaświadczeń o wyborze.

Każda właściwa komisja wyborcza po stwierdzeniu przez komisarza wyborczego prawidłowości ustalenia wyników wyborów sporządza dla wybranych radnych zaświadczenia o wyborze na radnego na właściwych formularzach, według wzoru

ustalonego przez Państwową Komisję Wyborczą w uchwale w sprawie protokołów w wyborach do rad (załączniki Nr 7, 8 i 9 do uchwały).

Gminne komisje wyborcze wydają wybranym wójtom zaświadczenie o wyborze według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do uchwały w sprawie protokołów w wyborach wójtów.

X. Postępowanie z dokumentacją z wyborów.

Egzemplarze protokołów i zestawień, które pozostały w komisjach terytorialnych oraz inne dokumenty powstałe przy ustalaniu wyników (arkusze pomocnicze, wydruki itp.) pakuje się, pieczętuje, opisuje i tak uporządkowane przekazuje wraz z pieczęcią, za pokwitowaniem, do depozytu organom obsługującym komisje (tj. odpowiednio wójtowi, staroście lub marszałkowi województwa).

Dostęp do tych dokumentów, do czasu potwierdzenia przez komisarza wyborczego prawidłowości sporządzonych protokołów, mają tylko członkowie właściwych terytorialnych komisji wyborczych. Po uzyskaniu tego potwierdzenia depozyt pozostaje w archiwum urzędu, a dalszy sposób postępowania z tymi dokumentami określa rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 209, poz. 1781 i z 2005 r. Nr 25, poz. 210).

Załącznik nr 1
WZÓR

Obwieszczenie

..... Komisji Wyborczej w
(nazwa) (miejscowość)

z dnia 2010 r.

o obsadzeniu mandatów radnych

.....
(nazwa rady - sejmiku województwa)

bez głosowania

w okręgu wyborczym nr ...

Na podstawie art. 189 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) Komisja Wyborcza

(Gminna, Miejska, Dzielnicowa, Powiatowa, Wojewódzka)

w podaje do wiadomości wyborców, co następuje:

(miejscowość)

1. W okręgu wyborczym nr utworzonym dla wyboru
(nazwa rady - sejmiku województwa)

obejmującym mandatów, Komisja Wyborcza
(liczba) (nazwa)

zarejestrowała kandydatów na radnych.

2. W związku z tym, na podstawie art. 188 Ordynacji wyborczej, w okręgu nr
głosowania w wyborach do nie przeprowadza się,

(nazwa rady - sejmiku województwa)

a za wybranych na radnych uznaje się następujących zarejestrowanych
kandydatów:

z listy nr
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię)

2.
(nazwisko i imię)

3.
(nazwisko i imię)

z listy nr
(skrót nazwy komitetu wyborczego)

1.
(nazwisko i imię)

2.
(nazwisko i imię)

3. Ponieważ liczba zarejestrowanych kandydatów jest mniejsza od liczby mandatów w okręgu, mandatów pozostaje nieobsadzonych^{*)}.

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

W
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

^{*)} Ewentualnie pominąć

Załącznik nr 2

WZÓR

Obwieszczenie

..... Komisji Wyborczej w
 (nazwa) (miejscowość)

z dnia 2010 r.

o nieprzeprowadzeniu wyborów

do
 (nazwa rady - sejmiku województwa)

w okręgu wyborczym nr ...

Na podstawie art. 108 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1190) Komisja Wyborcza
 (Gminna, Miejska, Dzielnicowa, Powiatowa, Wojewódzka)

W podaje do wiadomości wyborców, co następuje:
 (miejscowość)

W okręgu wyborczym nr utworzonym dla wyboru
 (nazwa rady - sejmiku województwa)

obejmującym mandatów, Komisja Wyborcza
 (liczba) (nazwa)

w nie zarejestrowała żadnej listy kandydatów na radnych.
 (miejscowość)

W związku z tym, na podstawie art. 108 ust. 2 Ordynacji wyborczej w okręgu nr wyborów do nie przeprowadza się.
 (nazwa rady - sejmiku województwa)

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
 (nazwa)

W
 (miejscowość)

.....
 (imię i nazwisko)

Uchwała

..... **Komisji Wyborczej w**
 (nazwa) (miejscowość)

z dnia 2010 r.

o nieprzeprowadzaniu bezpośrednich wyborów

.....
 (wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

w dniu 21 listopada 2010 r.

Na podstawie art. 11 ust. 2 i 5 w związku z art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191) Komisja Wyborcza
 (nazwa)

w stwierdza, co następuje:
 (miejscowość)

§ 1.

1. W wyborach zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r. nie został zarejestrowany żaden kandydat na
 (wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

2. Wybory bezpośrednie
 (wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

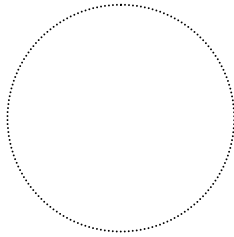
nie odbędą się. Wyboru dokona Rada
 (wójta, burmistrza, prezydenta) (miasta, gminy*)

§ 2.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy.

2. Druk i rozplakatowanie uchwały zapewni

(wójt, burmistrz, prezydent - nazwa gminy lub miasta)*)

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

W

(miejscowość)

.....

(imię i nazwisko)

*) Wpisać odpowiednio.

Uchwała

..... Komisji Wyborczej w
(nazwa) (miejscowość)

z dnia 2010 r.

o przeprowadzeniu głosowania tylko na jednego kandydata

na
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*)

Na podstawie art. 11 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191)

..... Komisja Wyborcza w stwierdza, co następuje:
(nazwa) (miejscowość)

§ 1.

1. W wyborach zarządzonych na dzień 21 listopada 2010 r. został zarejestrowany tylko zgłoszony przez
(imię - imiona, nazwisko)

.....
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

jako kandydat na:
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta)*)

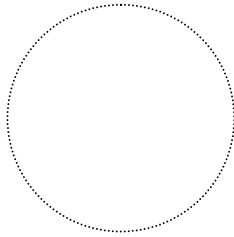
2. Wybory zostaną przeprowadzone, a kandydat zostanie wybrany, jeżeli w głosowaniu otrzyma więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. W przypadku, gdy kandydat nie otrzyma więcej niż połowę ważnie oddanych głosów, wyboru dokona Rada
(wójta, burmistrza, prezydenta) (miasta, gminy)*)

§ 2.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy.

2. Druk i rozplakatowanie uchwały zapewni

(wójt, burmistrz, prezydent - nazwa gminy lub miasta)*)

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

W

(miejscowość)

.....

(imię i nazwisko)

*) Wpisać odpowiednio.

Uchwała

..... Komisji Wyborczej w
(nazwa) (miejscowość)

z dnia 2010 r.

o przeprowadzeniu ponownego głosowania w wyborach

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

w dniu 5 grudnia 2010 r.

Na podstawie art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191)

..... Komisja Wyborcza w stwierdza, co następuje:

(nazwa)

(miejscowość)

§ 1.

1. W wyborach przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. żaden z

(liczba)

kandydatów nie został wybrany na

(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

ponieważ nie otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.

2. W dniu 5 grudnia 2010 r. zostanie przeprowadzone ponowne głosowanie na dwóch kandydatów, którzy otrzymali największą liczbę ważnych głosów.

3. Kandydatami na w ponownym głosowaniu są:

(wójta, burmistrza, prezydenta)

1)

(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszony przez;

(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

2)

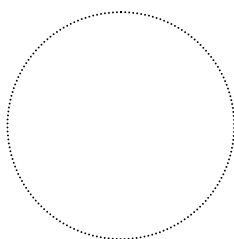
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszony przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

4. Głosowanie zostanie przeprowadzone w godzinach od 8.00 do 22.00 w tych samych lokalach wyborczych, co w dniu 21 listopada 2010 r.

§ 2.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy.
2. Druk i rozplakatowanie uchwały zapewni
(wójt, burmistrz, prezydent - nazwa gminy lub miasta)*)

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

W
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

*) Wpisać odpowiednio.

Uchwała

..... Komisji Wyborczej w
(nazwa) (miejscowość)

z dnia 2010 r.

o przeprowadzeniu ponownego głosowania w wyborach

.....
(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

w dniu 19 grudnia 2010 r.

Na podstawie art. 4 ust. 4, 6 i 7 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. z 2010 r. Nr 176, poz. 1191)

..... Komisja Wyborcza w stwierdza, co następuje:

(nazwa)

(miejscowość)

§ 1.

1. W wyborach przeprowadzonych w dniu 21 listopada 2010 r. żaden z
(liczba)

kandydatów nie został wybrany na,

(wójta, burmistrza, prezydenta - nazwa gminy lub miasta*)

ponieważ nie otrzymał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów.

2. Kandydatami uprawnionymi do udziału w ponownym głosowaniu w dniu 5 grudnia 2010 r. byli następujący kandydaci, którzy otrzymali największą liczbę głosów:

- zgłoszony przez

- zgłoszony przez

3. Ze względu na śmierć/wycofanie zgody na kandydowanie/utrata prawa wybieralności* przez kandydata kandydatem na

(nazwisko i imię)

jego miejsce jest:

- zgłoszony przez
(nazwisko i imię)

który w dniu 21 listopada 2010 r. otrzymał kolejno największą liczbę ważnych głosów.

4. W związku ze zmianą kandydata, na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta **ponowne głosowanie zostanie przeprowadzone w dniu 19 grudnia 2010 r.**

Kandydatami na w ponownym głosowaniu są:
(wójta, burmistrza, prezydenta)

1)
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszony przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

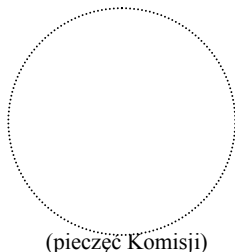
2)
(nazwisko i imię - imiona)

zgłoszony przez
(nazwa lub skrót nazwy komitetu wyborczego)

5. Głosowanie zostanie przeprowadzone w dniu 19 grudnia 2010 r. w godzinach od 8.00 do 22.00 w tych samych lokalach wyborczych, co w dniu 21 listopada 2010 r.

§ 2.

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze gminy.
2. Druk i rozplakatowanie uchwały zapewni
(wójt, burmistrz, prezydent - nazwa gminy lub miasta)*)

(pieczęć Komisji)

Przewodniczący

..... Komisji Wyborczej
(nazwa)

W
(miejscowość)

.....
(imię i nazwisko)

*) Wpisać odpowiednio.